

Sihtasutus
Kutsekoda

Koordinatsioonikogu nr 6

Kutsekojas

26.10.16

Kavas

- **Avasõnad.** Mart Laidmets, OSKA koordinatsioonikogu esimees
- **OSKA üldraport.** Siim Krusell, OSKA vanemanalüütik
- **Ülevaade VV kabinetiarutelu ettevalmistuse protsessist,** Tiia Randma
OSKA arendusjuht
- **OSKAs 2017. aastal uuritavad valdkonnad.** Yngve Rosenblad, OSKA
peaanalüütik
- **Järgmise koordinatsioonikogu teemad.** Tiia Randma
- **Kokkuvõte.** Mart Laidmets

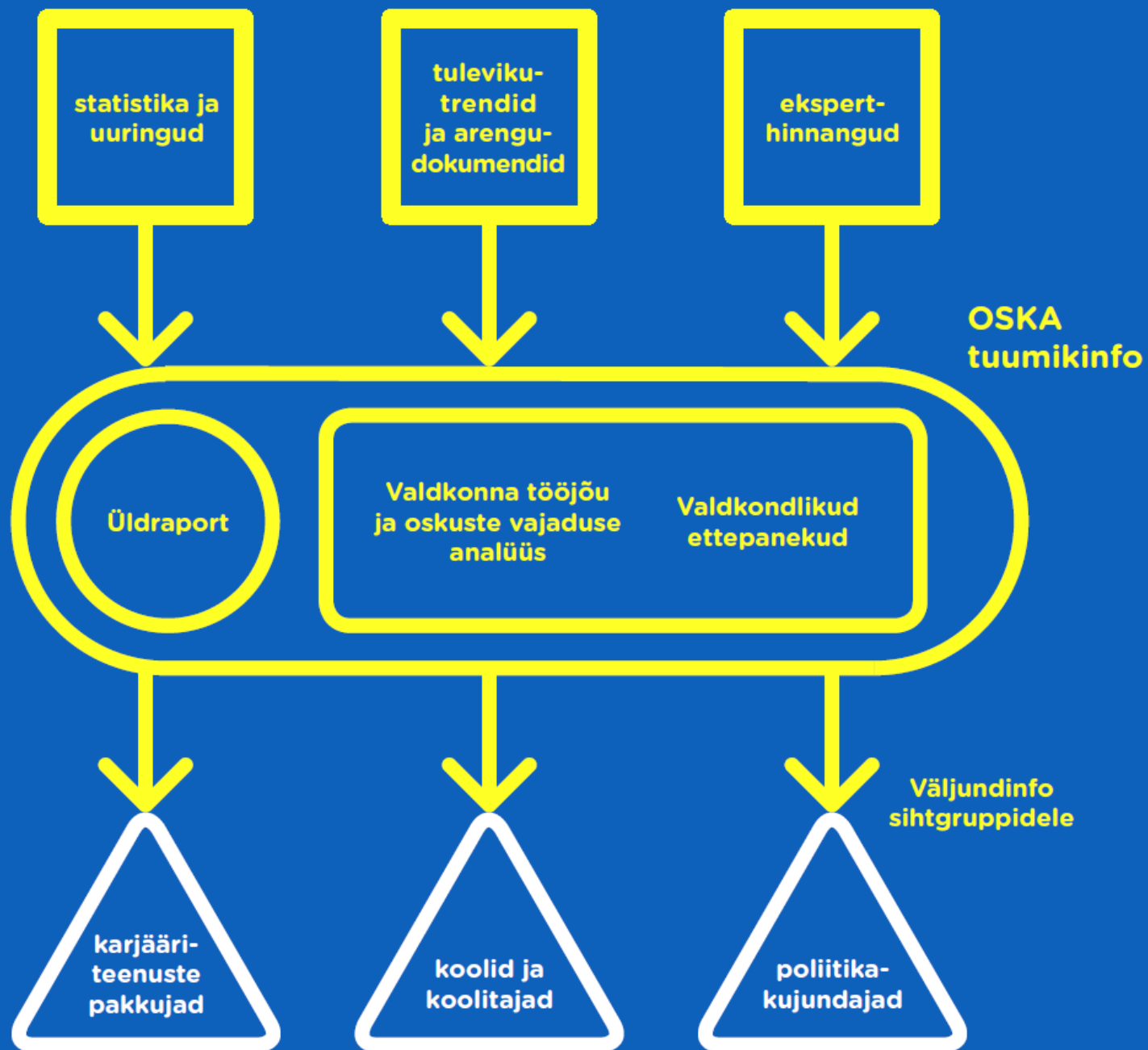
OSKA tegevused: üldraport

Siim Krusell, Yngve Rosenblad
Kutsekoda

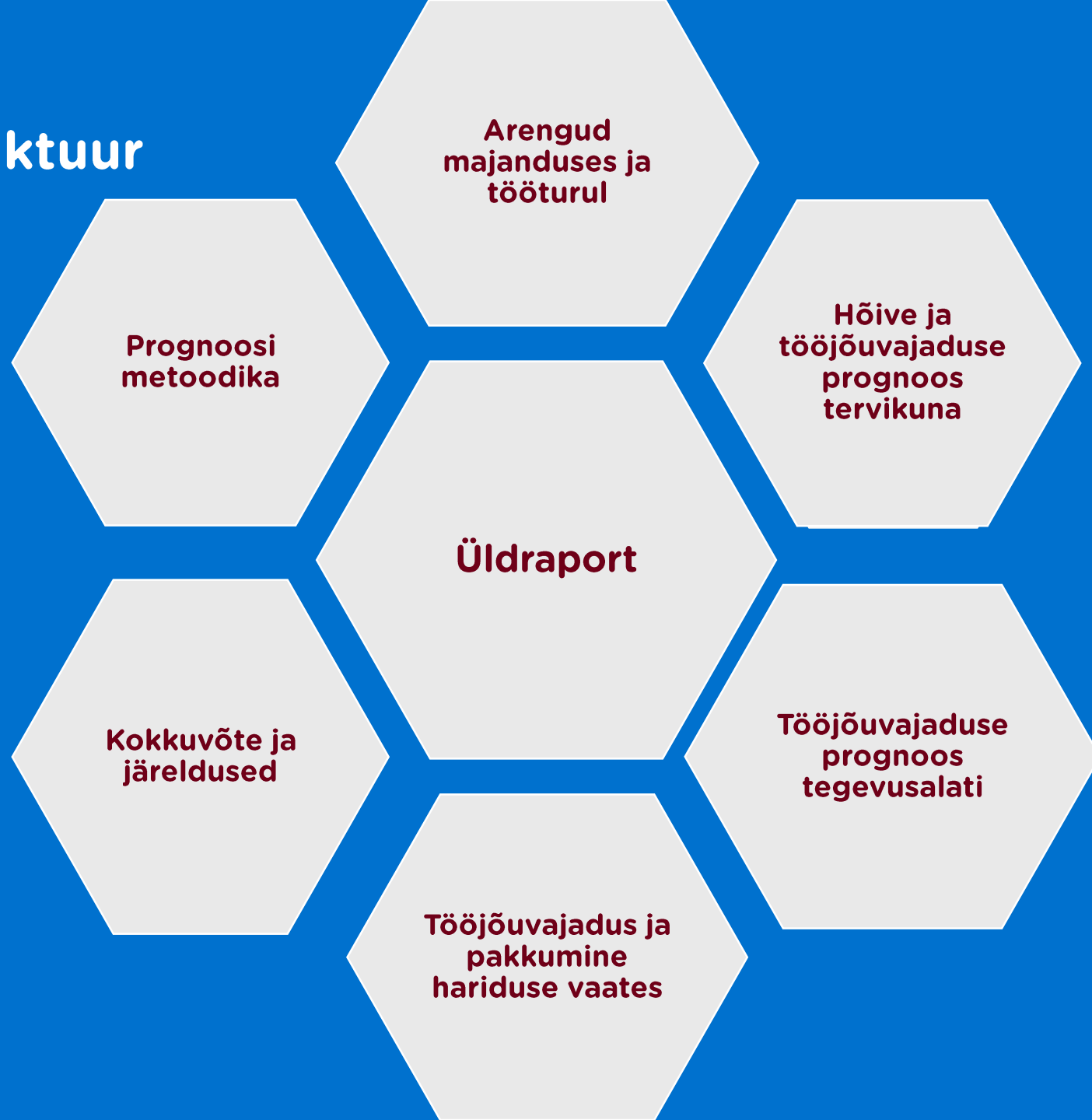
26 oktoober 2016

Juunis otsustati koordinatsioonikogus

- uuendada tekst sügisel kui MKMi prognoosis on juba arvesse võetud esimese 5 OSKA valdkonna tulemusi
 - spetsialistidele mõeldud analüütilise tekstina ametnikule suunatud esitada veebis
 - laiale sihtrühmale, sh karjäärinõustajale (sarnaselt Riigikantselei kogumikuga „**Tööturg täna ja homme**“) teha ajakirjanduslik toimetamine ja trükkida

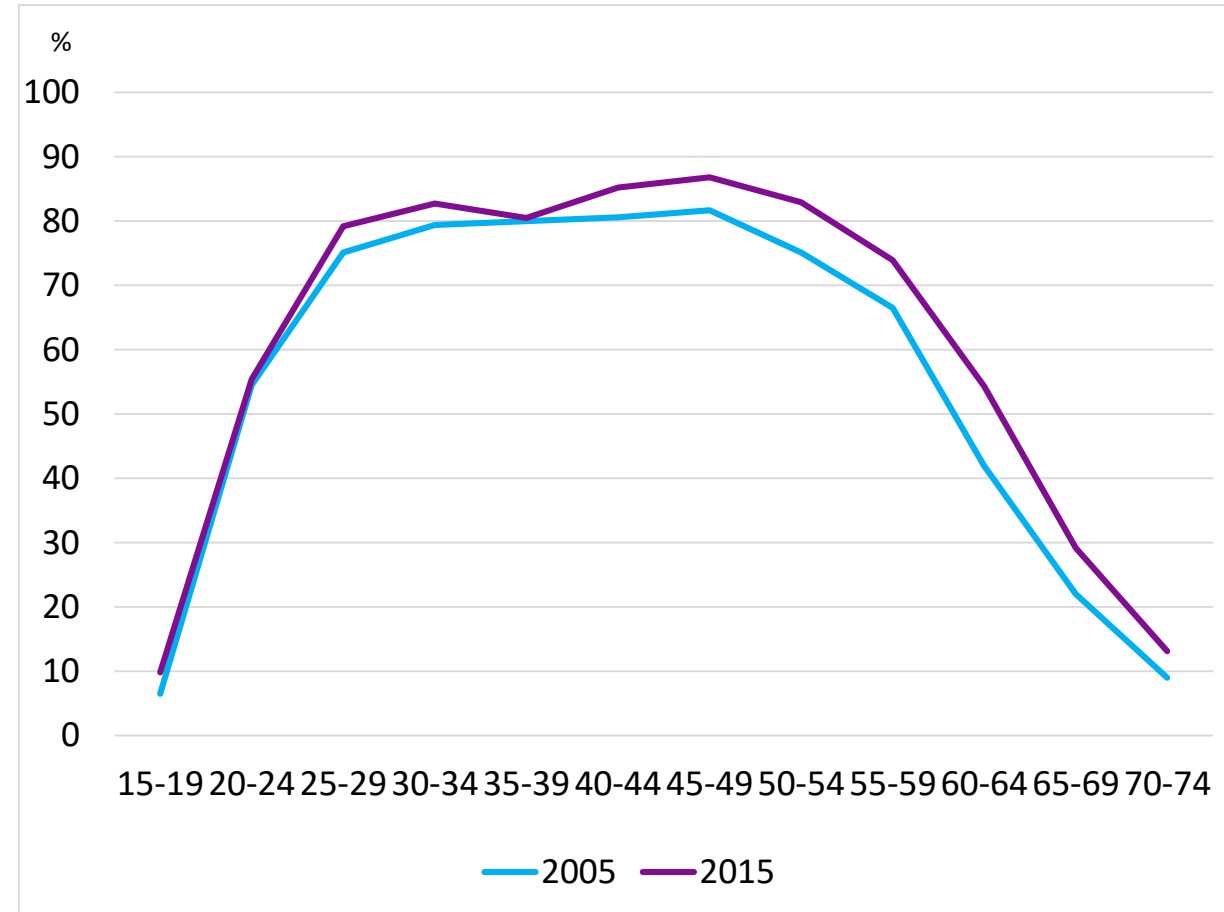
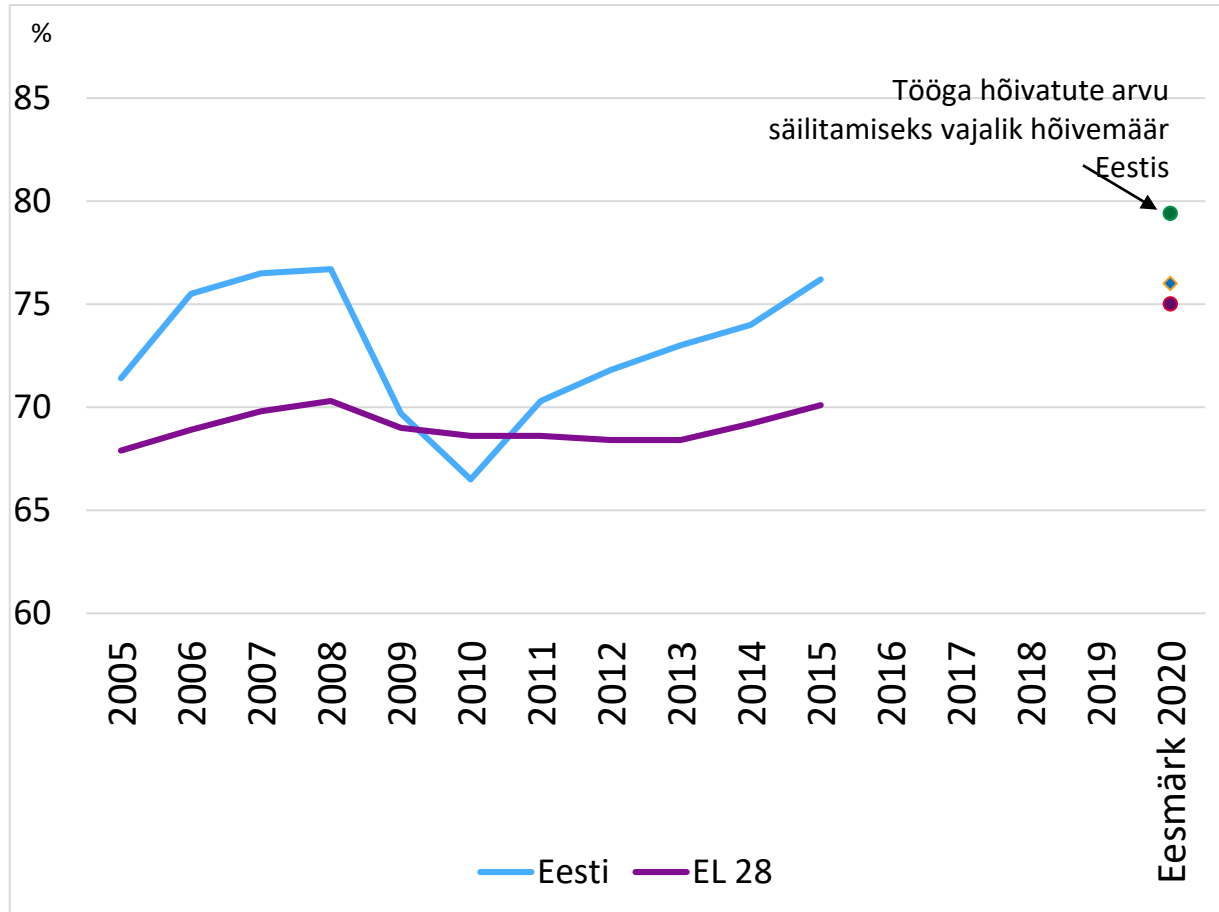
Raporti struktuur

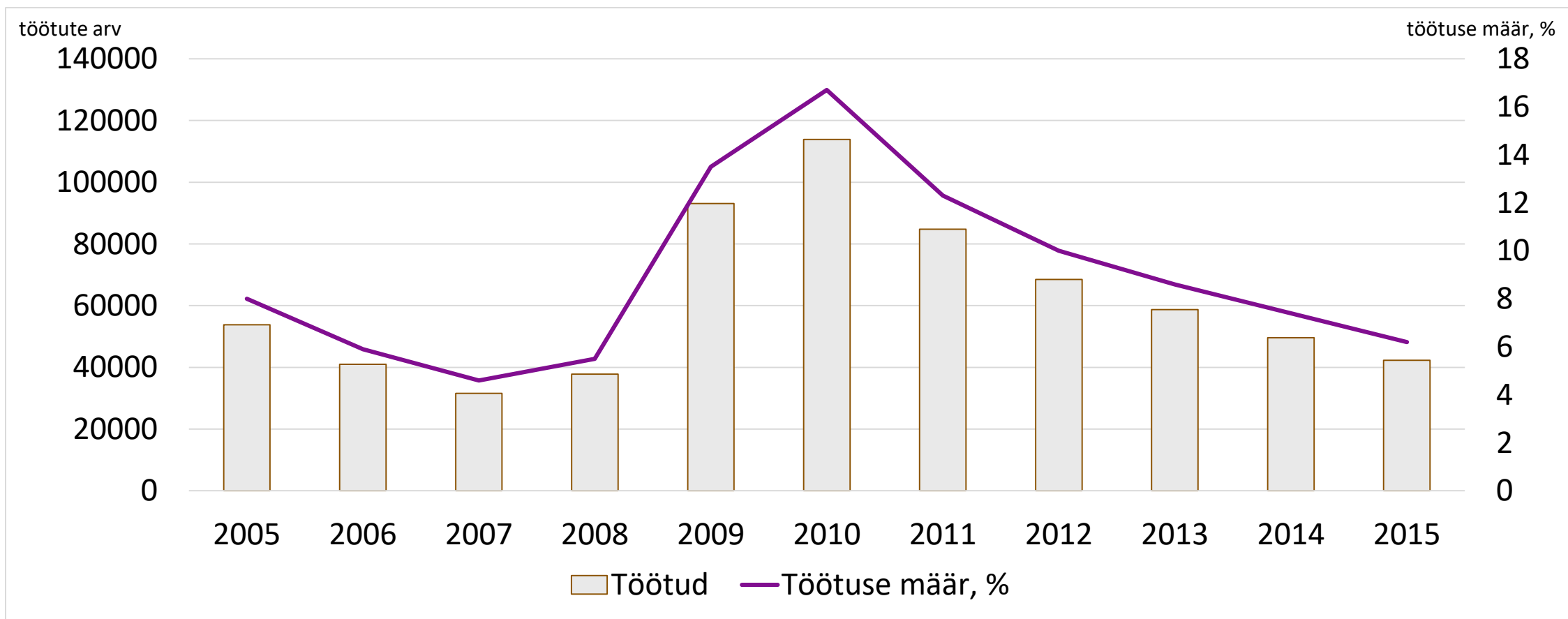
Prognoosid kehtivad suurema tõenäosusega siis, kui ei ole oodata järske majanduslikke vapustusi ja ka hetkearengud on positiivsed

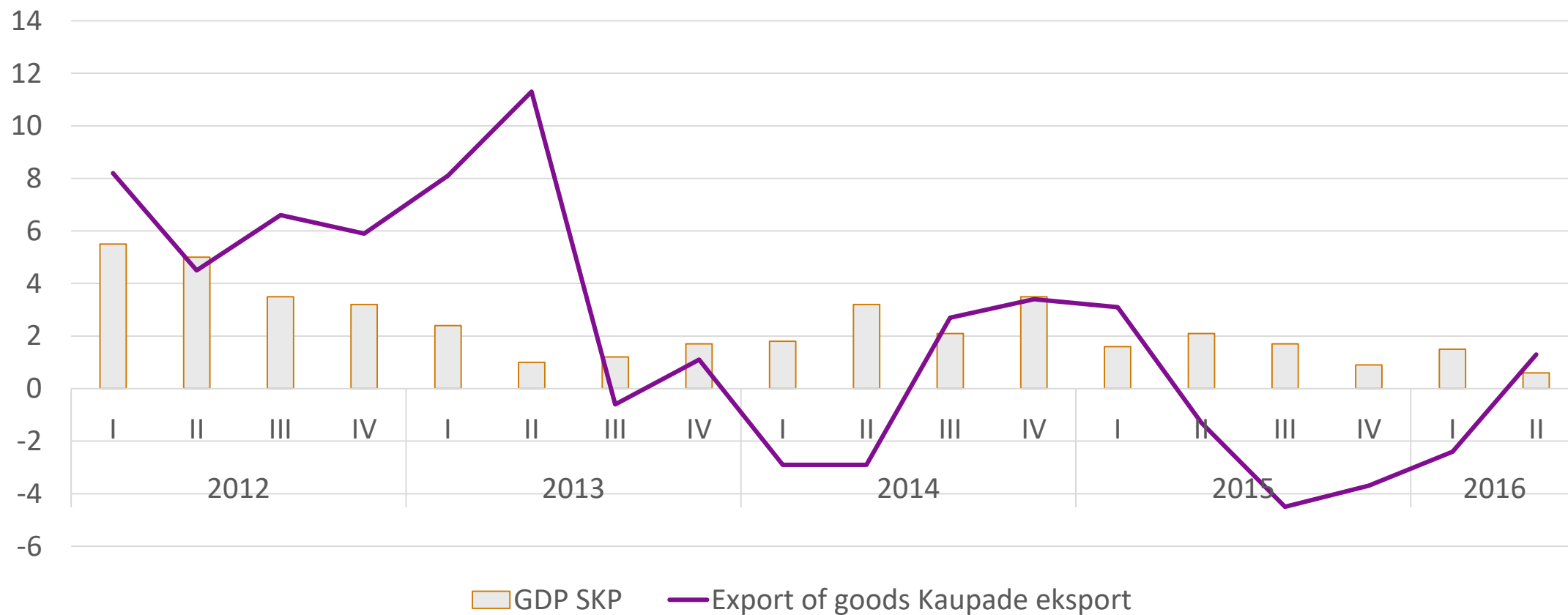
Tööhõive määr on Eestis oluliselt kasvanud ning ületab tunduvalt EL28 keskmist. Märkatavalt on kasvanud hõivemäär vanemaealiste seas

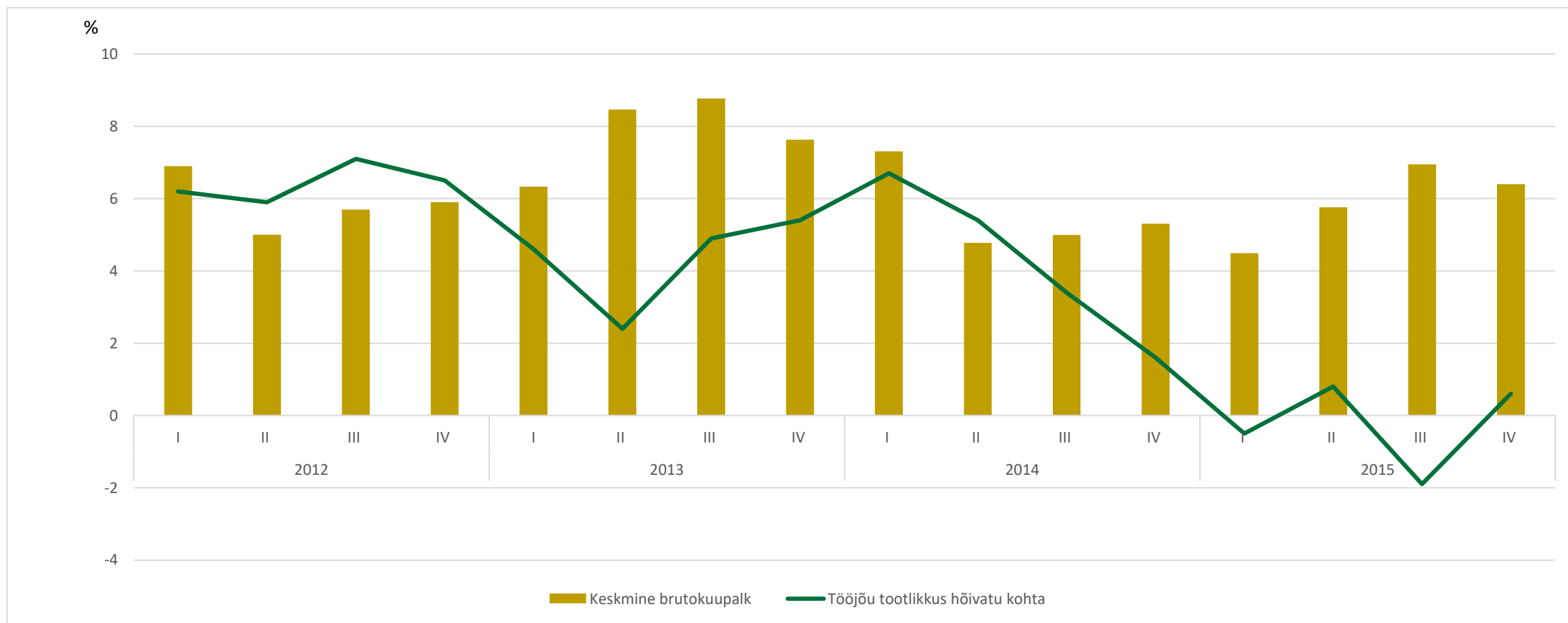
Töötute arv ja töötuse määr on oluliselt langenud

SKP kasv on olnud tagasihoidlik ning ekspordimahud mõnes kvartalis ka vähenenud

**Viimastel aastatel on keskmine brutokuupalk kasvanud jõudsalt, kuid
tööjõu tootlikkus pole sellega kaasas käinud**

Milliseid lähema 10 aasta prognoosivaateid OSKA üldraportist leiab?

- hõivatute arvu muutus tegevusalati
- koolilõpetajate arvu piisavus tegevus- ja ametialati
- hõivatute hariduslik jaotus
- tööjõuvajadus haridustasemeti
- Koolilõpetajate piisavus
- tööjõuvajadus kutsealati
- Kasvava olulisusega oskused

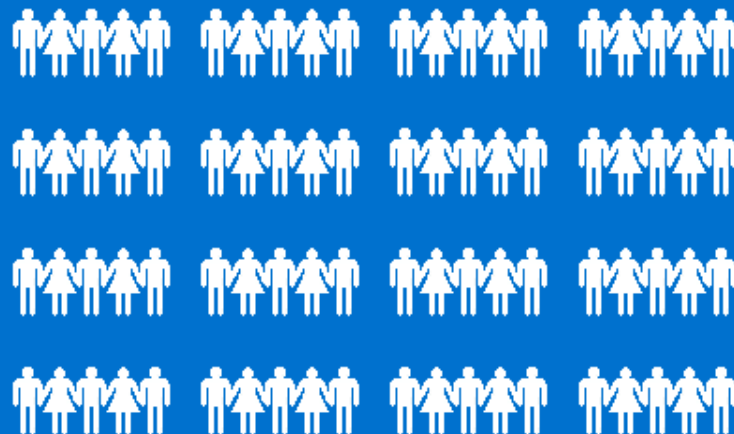
Esmalt aga- millised on prognoosi eeldused, millest lähtuti?

Tööturule sisenevate ja sealt väljuvate inimeste arvuline hinnang (♂ = 10 000 inimest aastas)

2015-2024 siseneb **123 000** noort

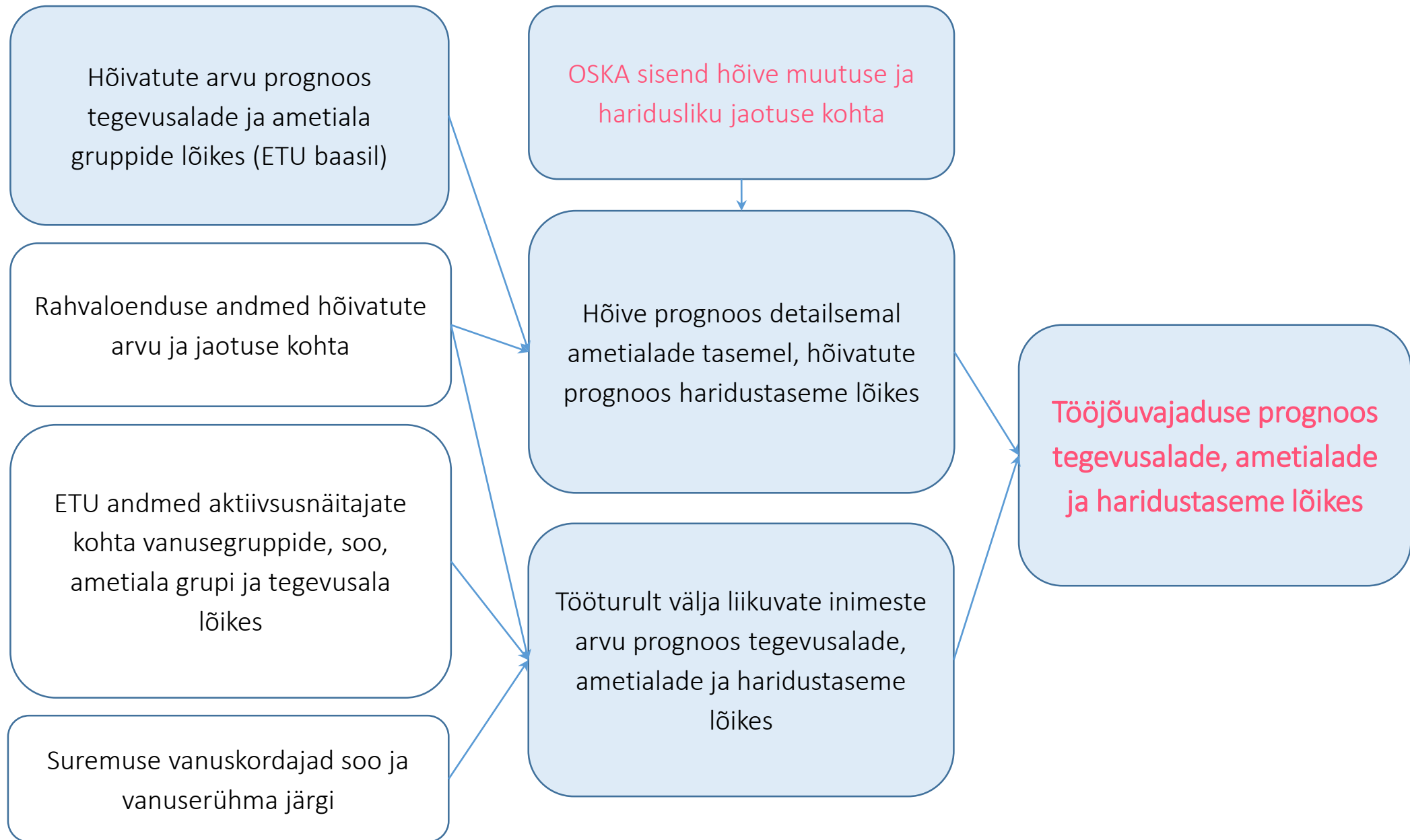
20-64 aastased 2015:
797 000

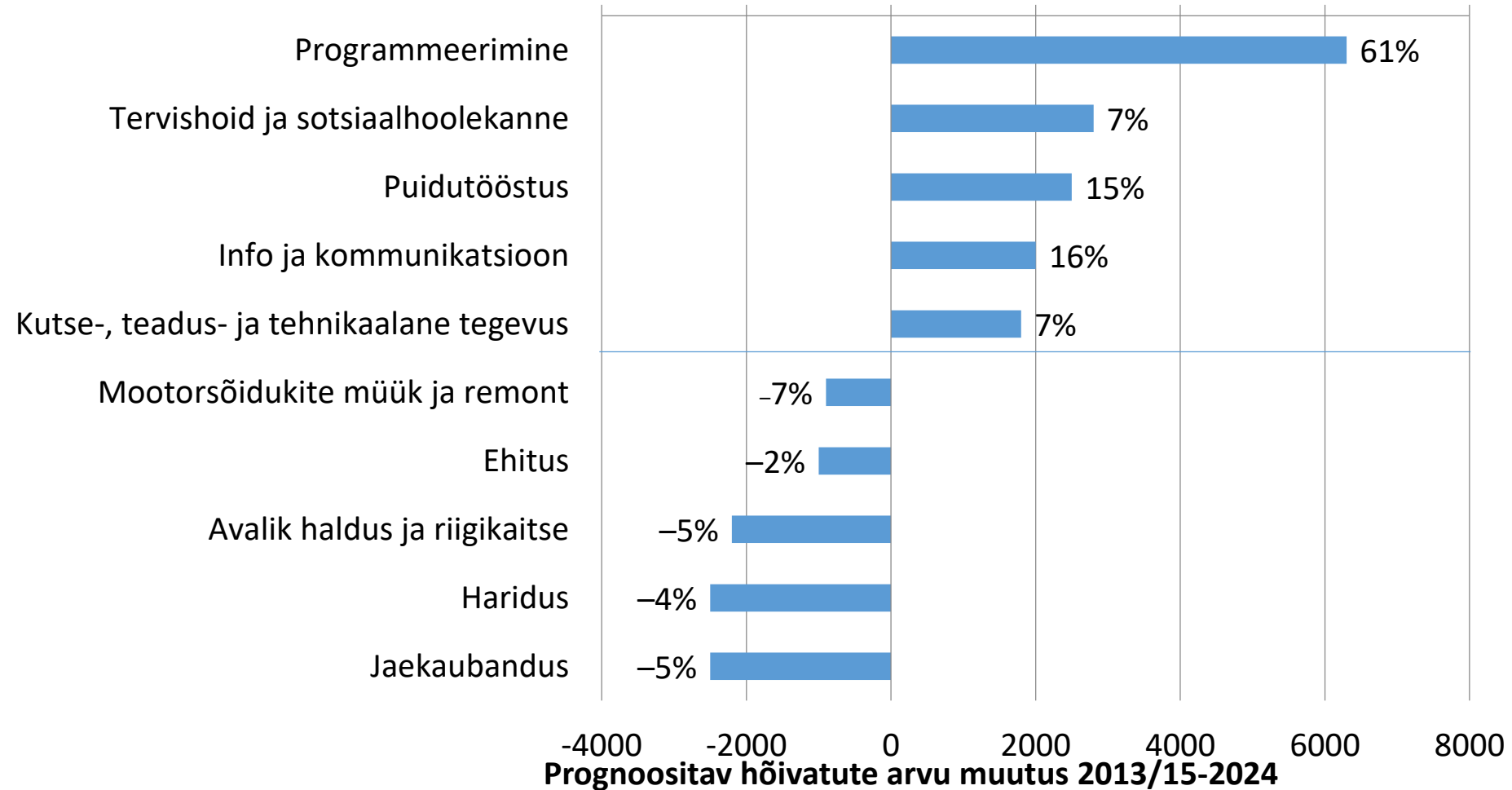
2015-2024 väljub **172 000** vanemaealist

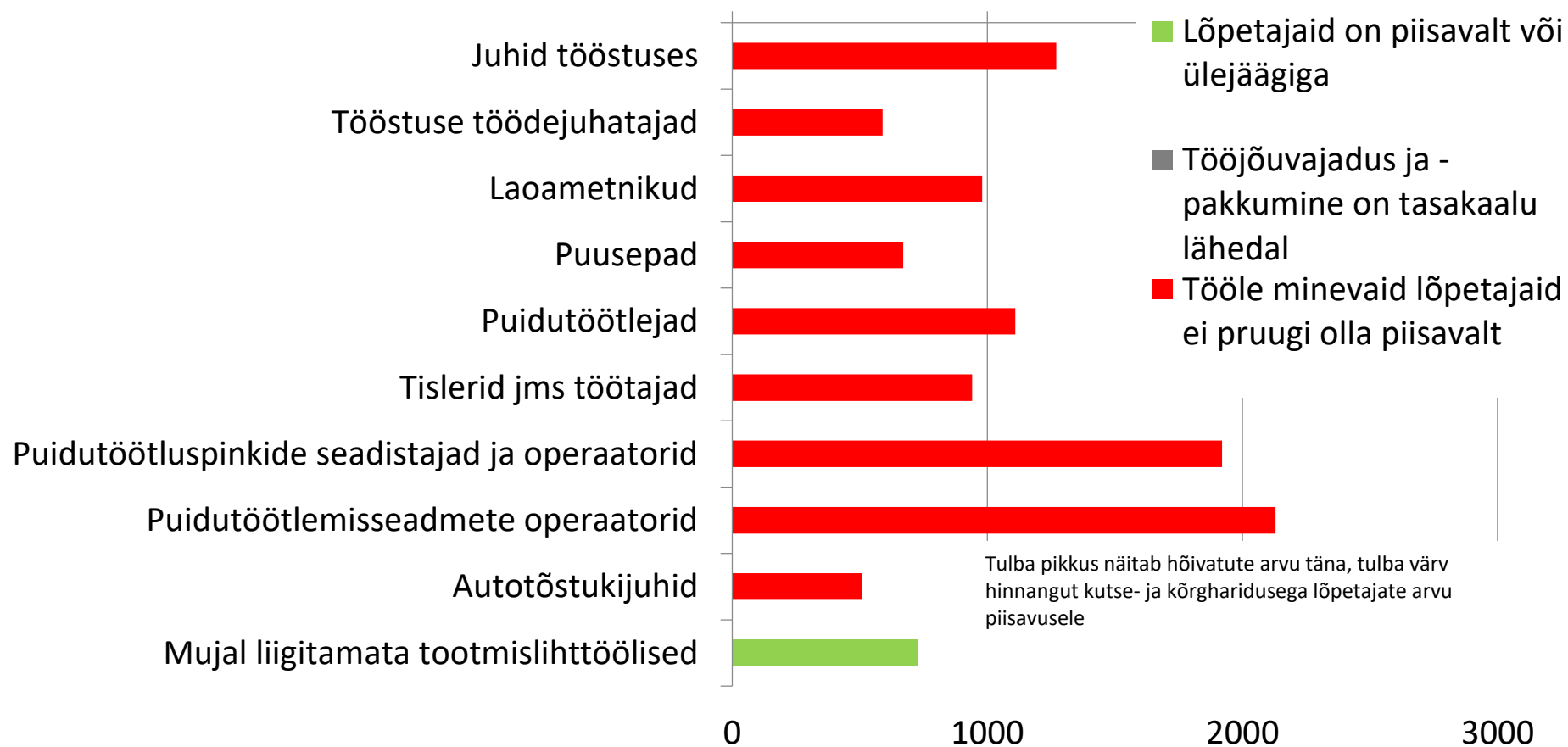
2015-2024 väljub tööturult **49 000** inimest rohkem kui siseneb

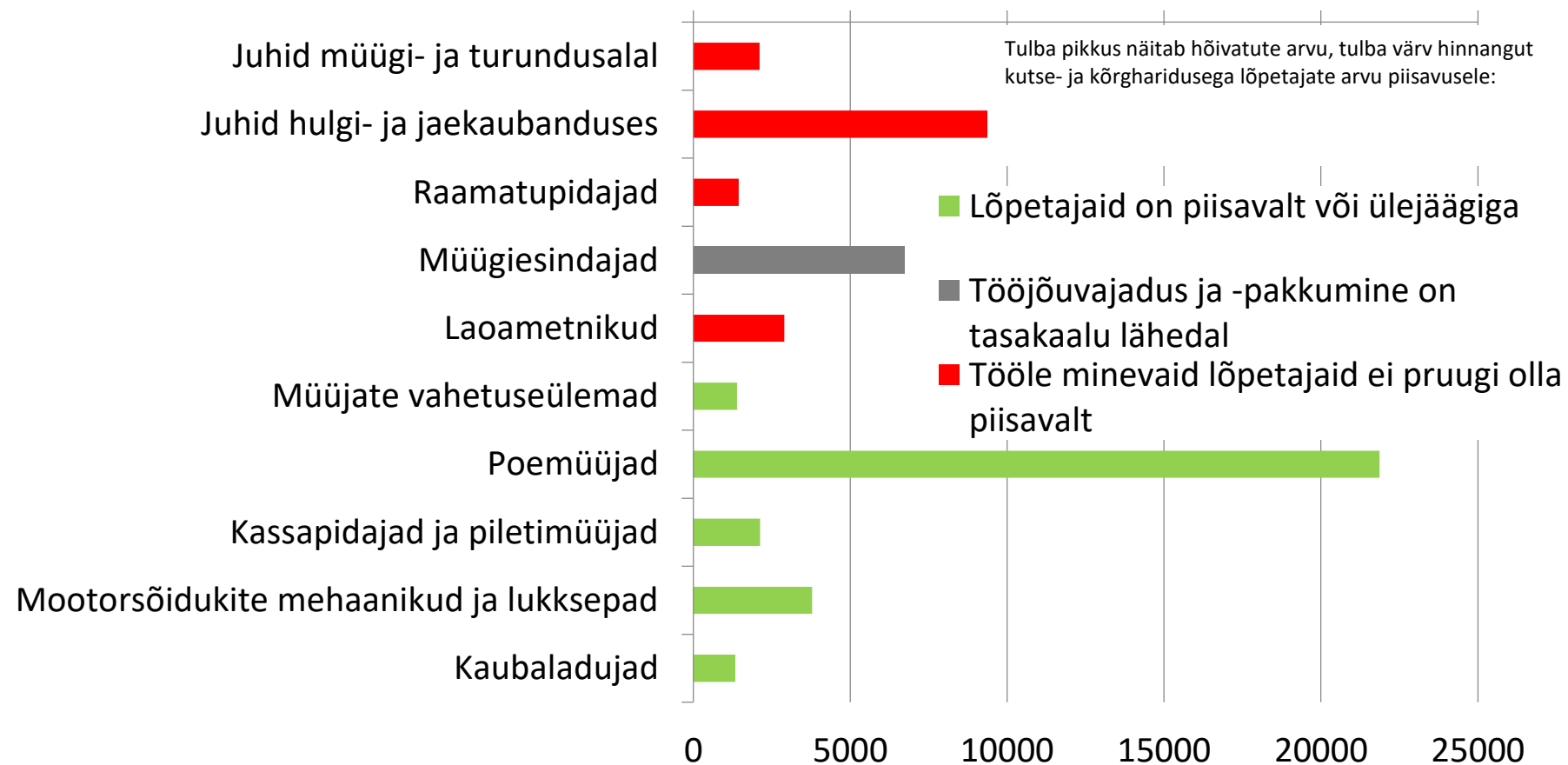
Enim kasvava/kahaneva prognoositud hõivega tegevusalad 2013/15-2024

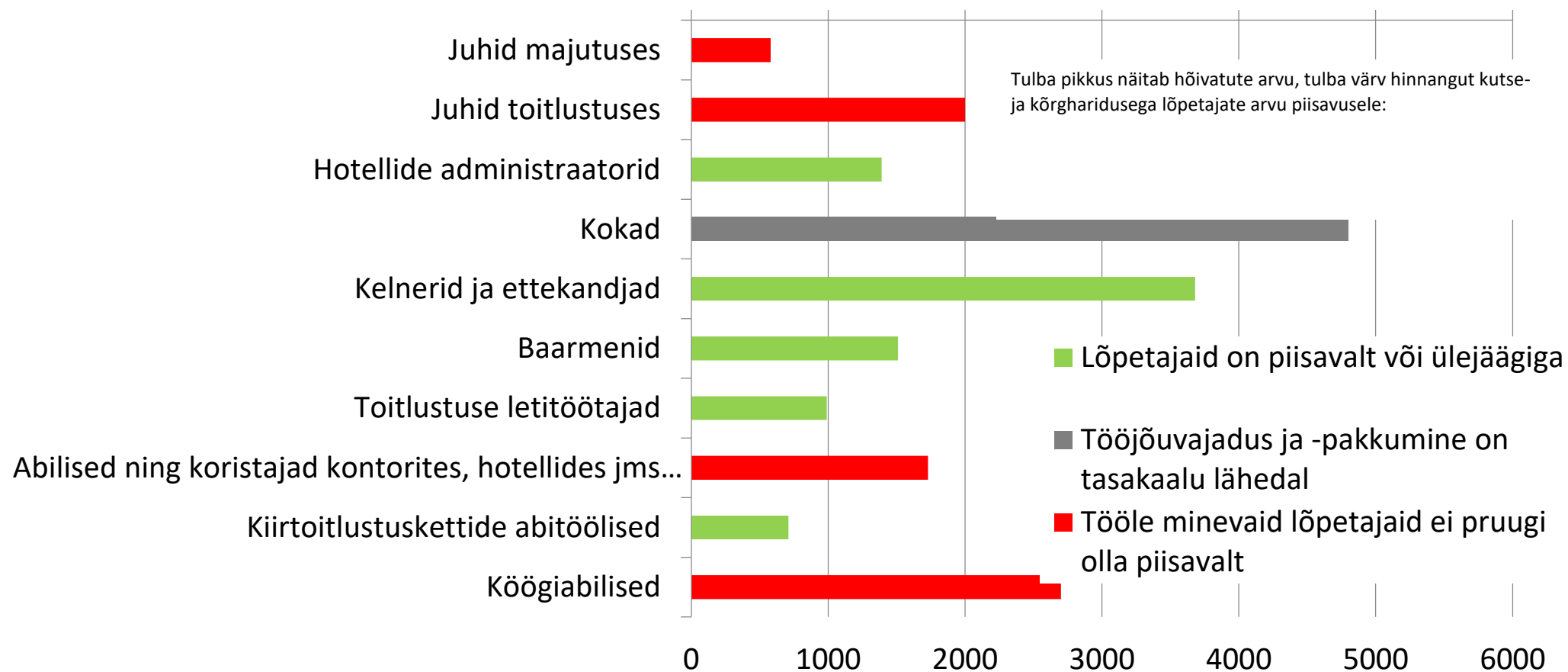
Hinnang lõpetajate arvu piisavusele lähiaastatel ameti ja tegevusalati. Puidutööstus

Hinnang lõpetajate arvu piisavusele lähiaastatel ameti ja tegevusalati. Kaubandus

Hinnang lõpetajate arvu piisavusele lähiaastatel ameti ja tegevusalati. Majutus ja toitlustus

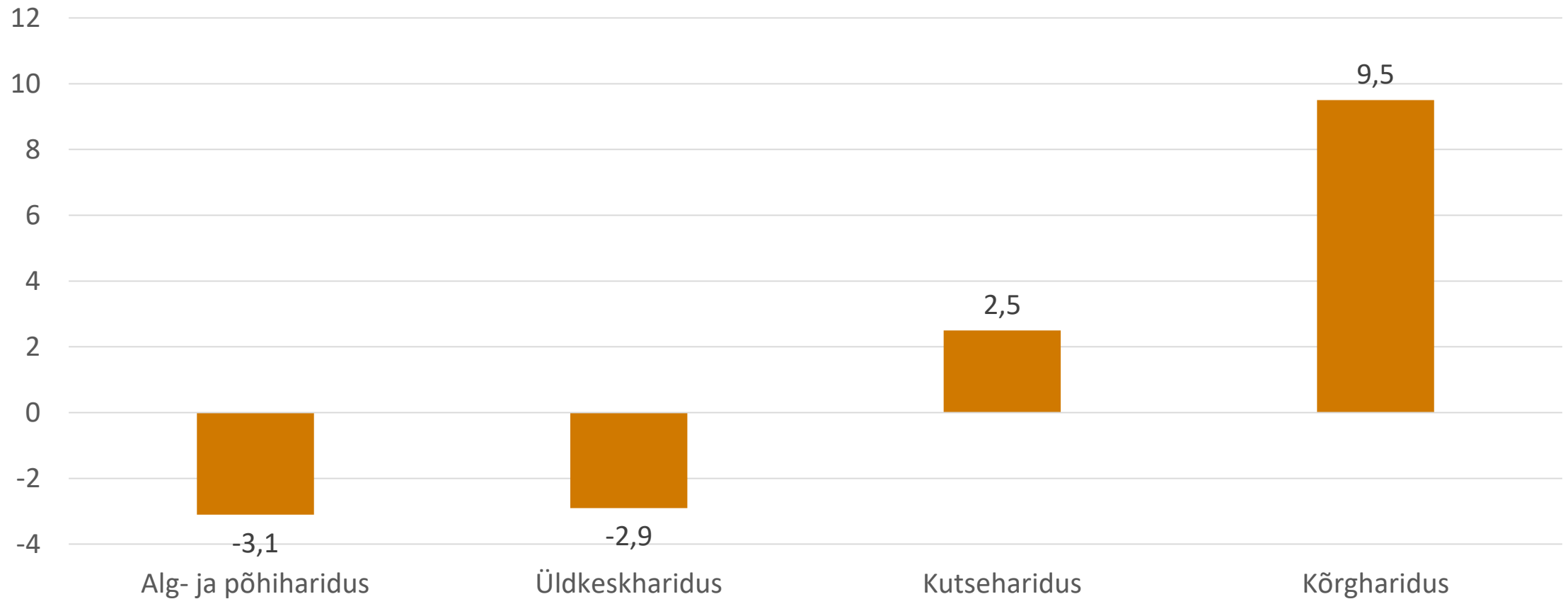
Milline on olnud OSKA esimese viie valdkonna panus?

- Mõjutas hinnangut lõpetajate arvu piisavusele/mittepiisavusele
- Mõjutas hinnangut tegevusalade ja ameti/kutsealade lõikes
- Kelle järele ning millisel tegevusalal on nõudlus ja millised oskused peavad kindlasti olema?
- **Mõned näited:**
 - puidutööstuses võib oodata hõive suurenemist keerulisemate toodete valdkonnas
 - tootmises kasvab vajadus kutse- ja kõrghariduse tasemel mehhatroonikute järgi kõikidel tegevusaladel
 - varasema mudeli kohaselt võib masinatööstusesse lisanduda täiendavaid töökohti, samas OSKA eksperthinnangute põhjal mõjutab tootmist tulevikus oluliselt automatiseerimine, mis vähendab vajadust tööjõu järele.

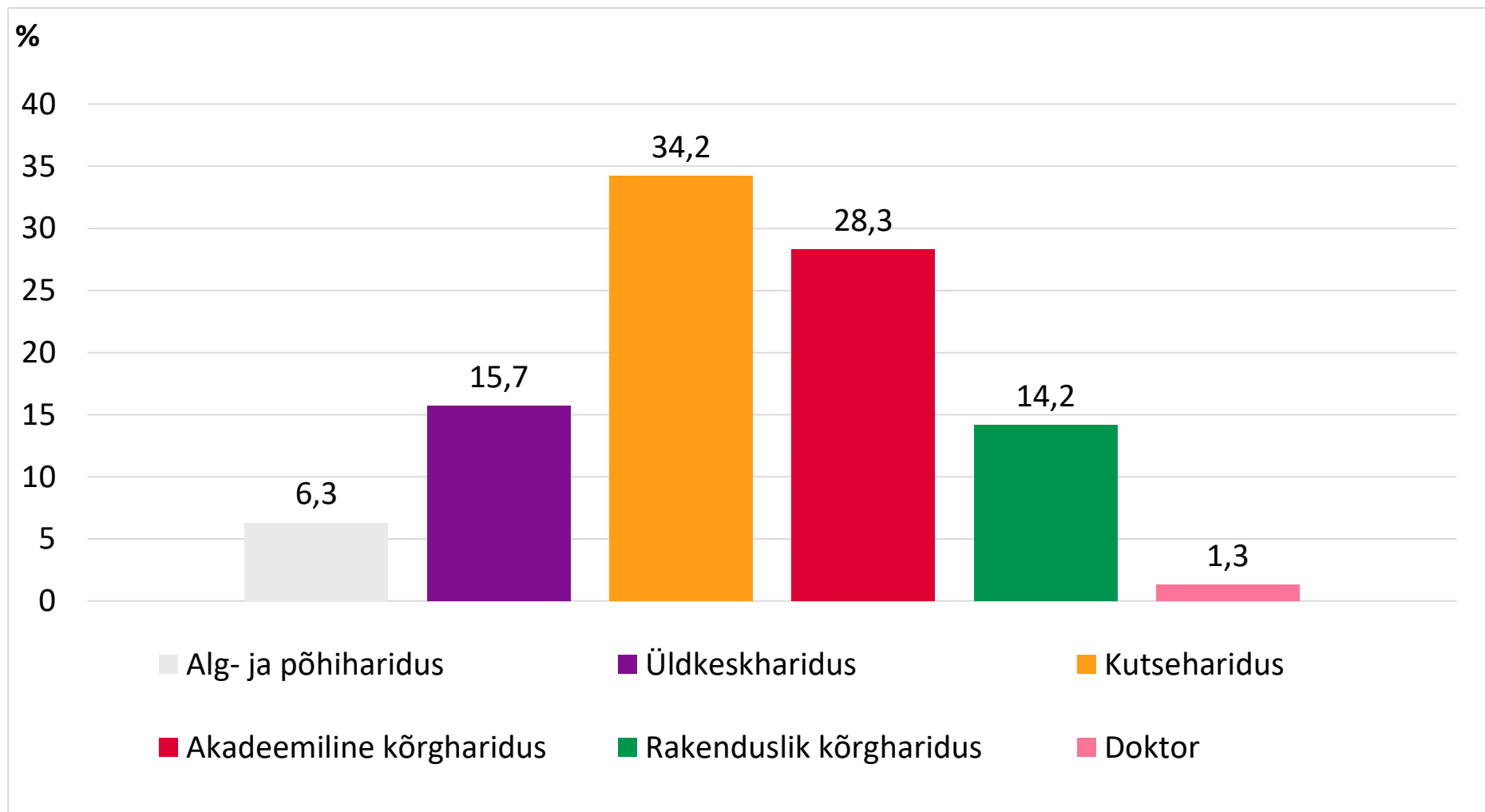
Tööjõuvajadus ja -pakkumine hariduse vaates

Hõive muutuse prognoos haridustasemete lõikes 2013/5–2024 (tuhandetes)

Hõivatute hariduslik jaotus 2024

Millised olid tööjõuvajaduse prognoosi eeldused lõpetajate piisavuse/mittepiisavuse vaates?

- MIS MÕJUTAS?

- noorte arvu vähenemine
- kõik lõpetajad ei lähe (koheselt) tööle. Teisisõnu, on arvestatud lõpetajate hõivemääraga

- MIDA ARVESSE VÕETI?

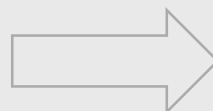
- analüüsi ainult mittetäiskasvanud lõpetajaid, et hinnata nõ uute (noorte) töötajate sisenemist tööturule. Kutsehariduses loeti mittetäiskasvanuks alla 25-aastaseid, kõrghariduses alla 30-aastaseid, doktoriõppes vanusepiirangut ei seatud
- võeti arvesse mittetäiskasvanud lõpetajate arvu (2012/3–2014/5 õppeaasta keskmine)
- tööjõuvajaduse hindamisel lähtuti peamiselt praeguse tööjõu haridusstruktuurist, välja arvatud viies OSKA valdkonnas

Kui palju on kümne aasta vaates puudu akadeemilise kõrgharidusega lõpetajaid?

Mittetäiskasvanud
lõpetajate arv
(2012/3–2014/5
õppeaasta
keskmine)

3869

Tööjõuvajaduse
proгноos aastas
3580

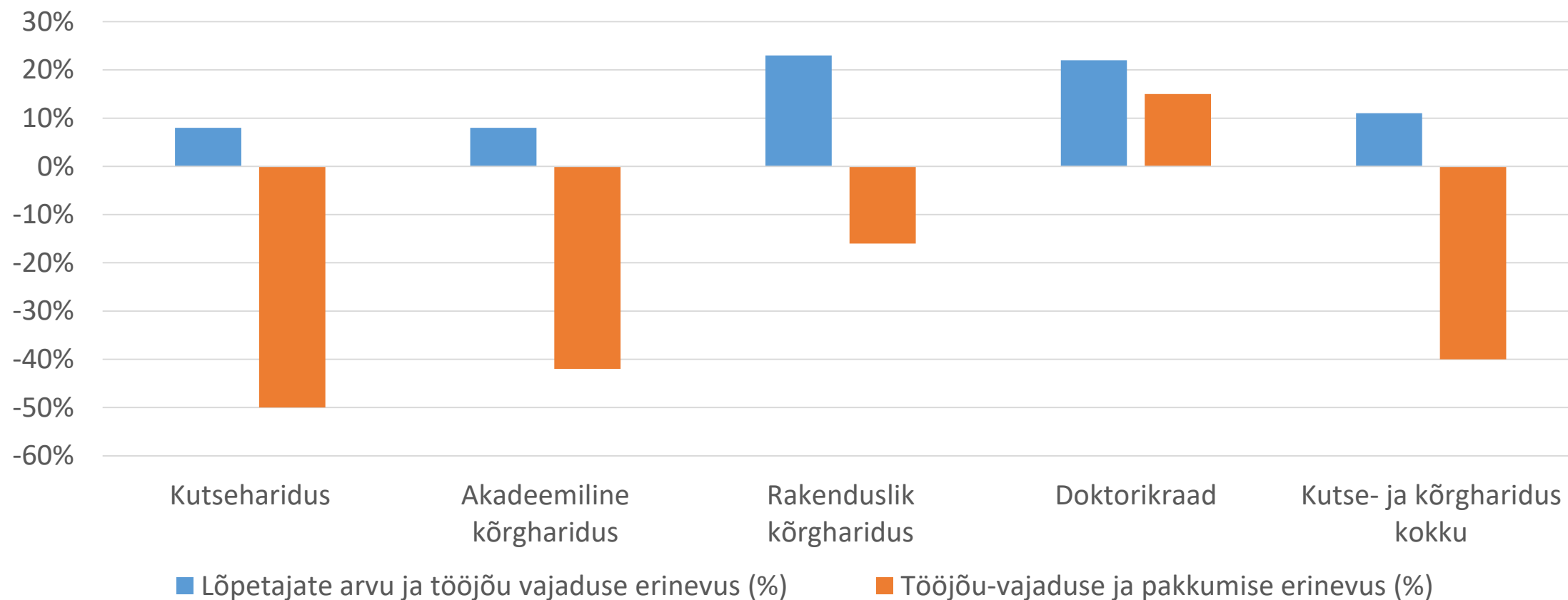
Tööjõu
pakkumine
(aastas)
(3869* hõivemäär
* rahvaarvu
langus= 2070)

Tööjõu vajaduse
ja pakkumise
vaheline erinevus

$2070 - 3869 =$
-1510

42% on puudu

Kas meil on üle või alapakkumine lähema 10 aasta vaates?

Proгноosis on ka detailsemaid ettepanekuid hariduse poolele

- tööjõupakkumise kohta õppevaldkondade ja rühmade lõikes
- õppesisu paremaks seostamiseks hilisema praktilise tööeluga
- õppejõudude oskuste ja õpingute katkestamise kohta
- kasvava olulisusega oskuste kohta
- õppekohtade pakkumise ja nõudluse vahe kohta tulevikuks kõrg- ja kutsehariduses

Üldraporti põhisõnumid

- omade jõududega tööjõuvajaduse rahuldamiseks on vaja hõivemäära olulist tõusu
- ilma erialase ettevalmistuseta inimeste järele vajadus väheneb, kõrg ja kutsehariduse järele aga kasvab. Kõrghariduses eelistatakse magistrit ja rakenduskõrgharidust
- lähitulevikus on peamised ootused mitte niivõrd põhikutsealade ja ametite osatähtsuse märkimisväärseks muutuseks kuivõrd vajalike oskuste olemasoluks seal

Sihtasutus
Kutsekoda

Ülevaade VV kabinetiarutelu ettevalmistuse protsessis

Tiia Randma, Kutsekoda
Keit Parts, Riigikantselei

OSKA ettepanekud Vabariigi Valitsusele 1/2

- võtta teadmiseks OSKA IKT, Metsanduse ja puidutööstuse, Arvestusala, Sotsiaaltöö ning Metalli- ja Masinatööstuse valdkondade rakendusuringute tulemused ning toetada nende ettepanekute elluviimist asjassepuutuvate institutsioonide poolt
- võtta teadmiseks ja *kiita heaks* OSKA kava aastaks 2020 teostada kõigil hõivealadel tööjõu ja oskuste vajaduse analüüs Euroopa Sotsiaalfondi vahenditega. Pärast 2020. aastal toimuvat analüüsi, teha otsus OSKA edasise rakendamise kohta. Hiljemalt **aastast 2021 planeerida tööjõu- ja oskuste vajaduse prognoosisüsteemi rahastamine kolme ministeeriumi** (Haridus- ja Teadusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Sotsiaalministeerium) **eelarvetesse võrdsetel alustel** (VV protokolliline otsus 13.02.2014).

OSKA ettepanekud Vabariigi Valitsusele 2/2

- Rahandusministril leida Aruandlus 3.0 projekti raames lahendused ametialade lõikes detailsete (ISCO 4. tasemel) tööhõiveandmete kogumiseks, et jõuda võimalikult madala halduskoormusega piisavat andmekvaliteeti tagava tulemuseni.
- Haridus- ja teadusministril leppida ülikoolidega sõlmitavates halduslepingutes kokku, et bakalaureuseõppekavades nähakse vajadusel ette valikuvõimalused akadeemilise ja rakendusliku suuna vahel. Rakenduslikus suunas suurendatakse praktiliste tööde ja praktika mahtu, arvestades töömaailma vajadusi ja arengusuundumusi.

Ülevaade VV kabinetiarutelu ettevalmistuse protsessist

- läbirääkimised Riigikantseleiga OSKA teemade käsitlemiseks valitsuskabineti nõupidamisel
- läbirääkimised MTAgaga hõiveandmete kogumisel ametialade lõikes:
 - otsus TÖRi täiendamiseks on tehtud
 - sisuliselt tähendab see IT arendust ja maksukorralduse seaduse muudatust
 - selle muudatuse üle kordamine OSKA kontekstis (nt stiilis, et Rahandusministeeriumil valmistada ette maksukorralduse seaduse muutmise eelnõu) on pigem vormiline
 - on see tingimata vajalik?

Ülevaade VV kabinetiarutelu ettevalmistuse protsessist

- kas Valitsus peaks tegema täiendavaid otsuseid, mis puudutavad OSKA rakendamist:
 - nt suunatud nii HTMile, SOMile kui teistele ministeeriumidele või tööturu osapooltele, kes oma poliitikates peavad raportite soovitusi ellu viima

OSKA 2017. aasta uurimisvaldkonnad

(alustatakse 2017, valmivad
2017-2018)

OSKA valdkondade jaotuse põhimõtted

- OSKA **valdkonnad on raamiks** kvalitatiivsele tööjõu- ja oskuste vajaduse seirele
- **tegevusala/kutseala** põhine lähenemine (hästi haagitav statistika ja MKM prognoosiga)
...vs **klastripõhine** lähenemine (haakub sektori enda tunnetusega ja uurimisloogikaga)
 - **pigem klastripõhine, kuid valdkonnad** defineeritud EMTAKi (vajadusel ka ISCO) rühmade kogumitena
- valdkondade alla **alavaldkonnad**
- **avaliku halduse** tööjõuvajadust käsitleda, kus võimalik, koos „ärisektoriga“
- mõned valdkonnad on mõistlik moodustada pigem **kutsealapõhiselt** (nt majandusarvestus)

Valdkondlike uuringute sagedus

- **Igal aastal** põhjalikum tööjõu- ja oskuste vajaduse ning koolitusvajaduse analüüs **6 majandusvaldkonnas**
- Kõik valdkonnad saavad põhjalikuma analüüsiga kaetud 5-aastase tsükliga
- Valdkondade, alavaldkondade ja kutsealade **valikut prioritseerida**, et esmajoones koostada valdkondlikud ülevaated majanduse ja ühiskonna arenguks olulisemate ning tööjõu- ja oskuste vajaduse mõttes pakilisemate valdkondade kohta

Juba uuritud/uuritavad valdkonnad

2015/16:

- Metsandus ja puidutööstus
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
- Arvestusala
- Metall- ja masinatööstus
- Sotsiaaltöö

2016/17:

- Energeetika ja kaevandamine
- Tervishoid
- Keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus
- Põllumajandus ja toiduainetööstus
- Transport ja logistika
- Ehitus

2017: valida 6 valdkonda

PRIMAARSEKTOR

—

TÖÖSTUSSEKTOR

- Veevarustus, keskkond
- Tekstiili- ja rõivatööstus

TEENINDUSSEKTOR

- Kaubandus, rentimine ja parandus
- Majutus, toitlustus, turism
- Pangandus- ja kindlustustegevus
- Kinnisvaraalane tegevus ja puhastusteenindus
- Haridus ja teadus
- Loometegevus, kultuuripärand, meelelahutus
- Meedia, kirjastamine, reklaam, disain
- Ilu- ja isikuteenused
- Julgeolek ja õigus
- Avalik haldus

KUTSEPÕHINE SEKTOR

- Personalitöö, administreerimine, karjääri- ja ärinõustamine

Veevarustus, keskkond

- hõive veidi kahanev; vananev tööjõud
- keskkonna- ja kliimapoliitika karmistudes oluline valdkond

Tekstiili- ja rõivatööstus

- osaliselt kasvuvaldkond: materjalitööstus
- hõive tasapisi kasvab (peale 2000ndate langust)
- tööviljakus teiste tööstusharudega võrreldes madal, kuid 10 aastaga oluliselt kasvanud

Kaubandus, rentimine ja parandus

- nii rentimistegevuses kui kaubanduses hõive kasvanud, kuid kaubanduses automatiseerimisoht
- rentimises suur lisandväärtuse kasv

Majutus, toitlustus, turism

- suur hõive kasv
- toitlustuses suur lisandväärtuse kasv
- madal oskustevajadus

Pangandus- ja kindlustustegevus

- suur automatiseerimise tõenäosus, kuid seni pole hõive oluliselt langenud

Kinnisvaraalane tegevus ja puhastusteenindus

- kinnisvaras hõive stabiilne, hoonete/maastike hoolduses oluliselt kasvanud
- hoonete/maastike hoolduses suur lisandväärtuse kasv
- tootlikkus oluliselt kasvanud

Haridus ja teadus

- Vananev tööjõud ning probleemid oskustega;
- Kahanev tööjõuvajadus hariduses, kasvav teaduses?;
- Sektori tööjõu- ja oskuste vajadus on juba HTM tähelepanu all ning viimastel aastatel on tehtud mitmeid analüüse.
- T&A kui oluline faktor ettevõtluse kasvustrateegia elluviimisel

Loometegevus, kultuuripärand, meelelahutus

- hõive stabiilne

Meedia, kirjastamine, reklaam, disain

- Osa loomemajandusest, mis on nii ise kasvav sektor kui omab panust teiste sektorite lisandväärtuse ja ekspordi kasvus;
- Suured muutused valdkonnas – traditsiooniline kirjastamine kahaneb, disain kasvab. Valdkond on globaaltrendidest väga mõjutatud.

Ilu- ja isikuteenused

- - hõive oluliselt kasvanud

Julgeolek ja õigus

- Valdkonna prioriteetsus geopoliitilises olukorras
- riigikaitsepoole pealt hästi rahastatud, sisejulgeolekus samas tugevad personalikärped

Avalik haldus

- kokkuleppe kohaselt langev hõive; statistika järgi langenud vähe
- Haldusreformi ootus

Personalitöö, administreerimine, karjääri- ja ärinõustamine

- Kutseala-põhine valdkond, mis mängib rolli kõigis sektorites lisandväärtuse ja tootlikkuse kasvatamisel (sõltumata sektorist on puudu müügi- ja turundusvõimekusest)
- valdkonnale spetsialiseerunud ettevõtetes on hõive oluliselt kasvanud, aga kas ka üle majanduse nendel kutsealadel töötajate arv?
- Roll tööjõu oskuste kujundamisel, ümberõppes jms
- Majanduse/ärinduse haridusmaastik vajab korrastamist ja analüüsi

Järgmise koordinatsioonikogu teemad (7. detsember)

- üldraporti metoodika – kinnitamiseks
- võimalikud metoodilised edasiarendused
 - migratsiooni filtri kasvatava/kahaneva vajadusega ametite nimekirjad
 - „Edukus tööturul“ edasiarendamine
 - tööportaalidele automaatse otsingumootori ehitamine (suurandmete töötlemine)
- Mida on tehtud OSKAs väljatoodud murekohtade lahendamiseks?
 - *Nt katkestamise vähendamise meetmed ja tulemused* – HTM-i ülevaade
 - Töötukassa OSKA tulemuste kasutatavuse kohta läbi viidud küsitluse tulemused

Järgmiste koordinatsioonikogu koosolekute toimumisajad

- 7. detsember 11-13
- 1. märts 11-13 – leida uus aeg! Nt 8. märts?

Rahulikku lumeootust!

